

muligt, paa formel Dannelsø og saa lidet Stof som muligt, samt paa Legemets Udviøking samtidig med Mændens, saa gaar den nyere Skole væsentligst ud paa at forøge Stofmassen saa meget som muligt og paa at forøge Timeantallet saa meget som muligt. For Exempel i Mæret 1860 beløb Timeantallet sig til 6 Timer om Dagen eller undertiden til 7 Timer om Dagen, altsaa henved 40 Timer om Ugen, hvilket er det dobbelte Antal af det Antal Timer, som var normeret for den gamle klassiske Skole. Dette store Antal Timer benyttes til en uendelig Mæsse Fag. Disciplene lærte ikke blot Latin og Græss, men ogsaa Mathematik i en meget ung Alder, idet en Dreng allerede, naar han var 12 Aar gammel, begyndte paa Geometri, og dertil kom saa Fysik, levende Sprog, Naturhistorie og Geografi efter en meget udvidet Maalestok. Alle disse forskellige Fag bleve nu proppede ind i Drengen i saa mange Timer om Ugen som muligt. Denne Skole gav man Navn af den klassiske Skole, og derved gjorde man den klassiske Skole en ganske uforøjtet Mæret, thi det, som var det Eiendommelige for denne Skole, var jo netop det, at den fulgte det modsatte Princip og havde det modsatte Formaal af det, som den klassiske Skole havde. Disse mange Fag førte til, at det blev fuldstændig umuligt for Disciplen at samle sin Opsættelse eller Forstaaelse af, hvad han lærte. Denne umaadelige Spredthed i alle Retninger, som stod i Forbindelse med den Beundring, som man havde for Alsidighed, gjorde det umuligt for Disciplen at faae virkelig Maat med Noget af det, som han lærte. De mange Timer sløvede ham og svækkede hans Helbred, og naar han saa efter at være konfunderet ved en Mæsse Fag og efter at være svækket ved en Mæsse Timer. forlod Stolen, saa sørgede man for ved at give ham en Mæsse Lektier for, at det blev ham umuligt at redressere den Ulykke, som var sket. Han kunde ikke redressere den Ulykke, som var sket om Formiddagen, ved at holde sig fri om Eftermiddagen, idet man sørgede for, at hans Eftermiddag blev ødelagt med at lære Lektier. Det er hele denne Tilstand i Stolen, som har vakt Opposition imod den klassiske Skole. Det er dog ingenlunde den gamle klassiske Skole, som nu næsten ikke mere kendes i Danmark — en Skole, som man nu kun kan læse om og høre Tale om —, der har vakt Opposition. Den Skole, som har vakt Modstand i Folkethinget og fremskaldt Beslutningen af 1871, er ikke den gamle klassiske Skole, men det er den Omdannelse af den gamle klassiske Skole, som herskede, trivedes og florerede her i Landet ligesom ogsaa i Rydsfland fra Midten af dette Aarhundrede. Oppositionen herimod var fuldt berettiget. Man kan jo sige sig selv, at, naar man tilføjer det, som er det virkelige Grundlag for et ungt Menneskes Dygtighed, saa maa det føre til en Forødring af de unge Mennesker, og det var virke-

lig ogsaa dengang kommet saa vidt, at man, naar man havde en Søn i Skolen, maatte glæde sig over, at han læste saa lidt som muligt, thi jo mere han læste, desto mere sikker var man paa, at han blev ødelagt. Naar jeg tænker mig tilbage til den Tid, da jeg gik i Skole, saa mindes jeg mange af mine dygtigste Kammerater fra den Tid af, som ikke ere bleve til ret meget, medens jeg mindes mange af mine dovneste Kolleger, som nu i høi Grad ere komne frem — ja, den høitærede Minister har jeg ogsaa gaaet i Skole med, og han svarer fuldkommen til min Theori (Munterhed). Dette er jo ogsaa ganske naturligt, thi Dovenskaben var det eneste Remedium, som man havde til nogenlunde at bøde paa den afstuelig flette Skoleordning, som laa til Grund for denne Undervisning. Men, hvad førte saa dette Remedium til? Det førte, som Alle vide, til, at der Ingen var, selv af dem, som kaldtes for de Flittigste, uden han jo vidste at skulle sig fra Et eller Andet, naar han kunde komme dertil, og der var Andre, der gjorde det systematisk. Det førte til en Esterladenhed i Arbeidet og til en Morden, som netop paa disse Omraader er allerfarligst og væsentligst bidrager til at gjøre det vanskeligt for den unge Mand, naar han kommer til Universitetet, at drive Studiet med den Anstængelse, hvormed det skal drives, naar det skal føre til Noget. Jeg har fremskillet dette saa udsørligt, for at begrunde Berettigelsen af den Modstand, der blev reist i 1870 mod den da gældende Skoleordning, og for at fri den klassiske Skole for de uretfærdige Angreb, der ere reiste paa den, og som ikke gjaldt den, men derimod den Skole, som har afløst den og staaer i den diametraleste Modsetning til den, og jeg gjør det saa meget roligere, som jeg ikke taler efter egen Erfaring, thi da vilde jeg ikke driste mig dertil, saaledes som jeg gjør. Det er en Anstuelse, jeg kan paaberaabe mig mangfoldige og overalt respekterede pædagogiske Autoriteter for; men jeg skal kun nævne en eneste Mand, hvis Mening man vistnok vil tillægge nogen Vægt det er Alexander Humboldt, som i sine senere Leveaar udtrykkelig erklærede, at, dersom han nogenstunde skulde have gaaet i den Skole, der fandtes i Preussen, hvilken omtrent er den, vi havde før 1871, var han aldrig bleven til Noget i Verden, og han priste sin Gud, at han ikke havde gaaet i en saadan Skole. Denne Skole er altsaa i det Væsentlige noget Andet end den klassiske Skole, og med alt det, man taler om den klassiske Skole, mener man denne Skole. Det er saa langt fra, at man her i dette Thing nogenstunde har reist en virkelig Kamp mod den gamle klassiske Skole, at netop det Forslag til Beslutning, der her laa for i 1870, i Virkeligheden hvilede paa det samme Princip, som borer den gamle klassiske Skole; det, man vilde, var den samme Indskrænkning af Fagallet og den samme Ind-